

tmény

ri illetve f kán-

ek, énekkart ve-

estleg 7000

zetési igény, élet-

dás stb. me j-lő

elnöksége címére

részesül.

adkoz/sra migh-

erdach Henrik

tk. elnök.

ban

z Uj Kelet

ál még a

kon

ábbi

vek:

nyenesedik 45

..... 25

..... 18

..... 25

..... 25

..... 30

..... 15

..... 22

nemesek 35

..... 15

..... 80

..... 75

..... 15

..... 80

sors 140

..... 50

délyben .. 15

ldön 8

% engedmény.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szerkesztőség kiadó-
hivatali és nyomda

Ciuj-Kolozsvár, St. Baron
1. Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Ramasetter Róbert
I. Disztér 2. II. 5.

Félévre — — 850
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályau-
varon és vidéken is 4 lél
Bukarestbe — — 5.—

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — — 150

február 9 Hétfő

Ciuj-Kolozsvár ★ VIII. évfolyam ★ 32 szám

5685. Sövat 15

„Rossz üzlet a háboru”

Egy amerikai pénzember, Carlton ur, egy európai újságíróknak adott nyilatkozatában leszögezte azt a tényt, hogy az egész világ aranykészlete nem volna elegendő annak az adósságnak törlesztésére, melyet a világháboru folyamán az európai államok Amerikával szemben csináltak. Olyan tény ez, amellyel szemben elhalkul minden érv és minden kísérlet, mely az európai gazdasági konszolidációra és Európa megmentésére vonatkozott. Az amerikai ur kijelentését nincs okunk kétségbevonni, viszont az ő állítása szerint Európa nemzeteinek emberöltőkön keresztül egyebet sem kellene tenniük, mint azért dolgozni, verejtékezni és szenvedni, hogy a nagy világegész ultimációját megszüntessék. Nagyon szomorú, szinte megdöbbentő kép ez. De minden megdöbbentő volta mellett is szolgál egy komoly tanulsággal. Ez a tanulság az, hogy Európa gazdasági és másirányú konszolidációját az aranytermelés útján, vagy annak fokozásával nem lehet megszüntetni és valami más utat kell találni arra, hogy ez a rettentő adósság Európa nyakáról levessék.

Az egyik megoldási mód az volna, hogy az arany helyébe valami más értékmerőt állítunk. Ennek lehetősége azonban egyelőre teljesen fantasztikusnak látszik, hiszen vagy egy új nemes fémeket kellene találni az arany helyettesítésére, vagy pedig — például — a platinából kellene olyan bőséges termelést előidéznünk, mely az aranyat helyettesíteni tudná. Ez is circulusz vi-diózusz volna azonban, mert hiszen valamely nemes fémnek az értékét éppen a ritkasága adja meg s ha véletlenül tényleg sikerülne aranyban, vagy platinában nagyobb termelési kvantumot elérni, ebben az esetben az arany, illetve a platina értéke szállana alá a minimumra s az adósság valorizált értéke továbbra is fennmaradna.

A másik, realisabb megoldás inkább az lenne tehát, hogy Európában a munkateljesítményt, a termelés gazdaságosabb elosztását kell megteremtteni. Az áru bősége, az áru elosztásának gyorsabb és igazságosabb üteme talán helyettesíteni tudná az aranyban való hiányt és levonná a tömegek válláról azt a súlyos terhet, mely az amerikai adósság révén ránehezedik. Mindaddig, amíg ez meg nem történik, addig minden pénzügyi konferencia, az orvoslásnak minden kísérlete csak kuruzslás, amely alapján nem szünteti meg a bajt.

Carlton ur rideg szavai a legékesebb dokumentum arra is egyben, amit Normann Angelnek, a nagy angol közgazdászknak, annakidején nem hitték el, hogy a háboru minden tekintetben rossz üzlet. Carlton ur kijelentései után mindenesetre csak szkeptikusan lehet megítélni azokat az államférfiúi kijelentéseket, amelyek a separatív nemzeti érdekekre hivatkoznak és a különböző szerződéseknél egyik nemzet gazdasági érdekeit a másik nemzet gazdasági érdekeinek rovására akarják megkötni. Európának Amerikával fennálló adóssága egyetemleges, tehát a belőle származó baj és nyomorúság is az. Ha az államférfiak bölcsesége éppolyan egyetemleges volna, mint ez a baj, úgy nemcsak jelszavakban, hanem ténylegesen is törekednének az európai pacifizmus megteremtésére és ezáltal olyan légkör felidézésére, melyben a nacionalista szempontokat a munka és termelés szempontjai elhomályosítanák.

Nyilvánvaló, hogy Carlton ur adatainak felsorakoztatása után az arany mindenhatóságára való hivatkozás Európa számára teljesen relatív értékű lett, mert hiszen nem lehet érték az, ami valójában nincs. Ha Európa nem akar Amerika gazdasági vazallusává süllyedni, úgy sürgősen kell gondoskódnia arról, hogy kor-

mányainak vezetését nem teoretikusok, jelszavas politikusok kezébe tegye le továbbra is, hanem azoknak adja át a vezetést, akik gazdasági tudásukkal, előrelátásukkal fokozni tudják a munkát, igazságosabbá és gyorsabbá tenni

Ismét kísért Ausztria csatlakozása

A szövetségesek intelme Németországhoz. Miől tárgyalnak Genfben Az antant szanálási terve

(Bécs, február 7. Az Uj Kelet tudósítójától.)
A kis Ausztria most ismét az európai politika homlokterébe lépett éppen olyan vonatkozásban, mint a háborut követő években, amikor a legyőzött népek között az egész világ szanálási irányította maga felé. Akkor is, 1918 és 1919-ben Ausztria szanálása európai probléma volt. Bár akkor más alapokon, a humanizmus hangoztatásával, egyes országok, így különösen Amerika, Anglia és az északi országok társadalmi akcióival kedték meg Ausztria szanálását. Ez azonban csak ideig-óráig volt fen tartható, a kis ország a maga talpraállítása érdekében nagyobb koncepcióra gondolt: csatlakozni akart a nagy Németországhoz és a csatlakozás révén szeretne volna a háborus vereségek gazdasági következményeit kiheverni. Másrészt ezen az uton szeretne volna az új állami berendezkedés költségvetését rendezni. 1919-ben óriási gazdasági krízis lázában élt a kis Ausztria, amelynek akkor száznyolcvanhatezer munkanélkülije volt.

Ma hasonló krízisben vergődik az osztrák nép. Körülbelül kilenc hónapja súlyosodik a gazdasági krízis a kis országra, napról-napra tömeges fizetéképtelenségek, a tömegek le-rongyolódottsága és éhezése jelzi a szomorú utat, amelyen ez a derék és józan nép mostanában vándorog. Az öngyilkossági statisztika soha olyan magas számokat nem produkált, mint az utolsó hónapokban és ugylátszik, hogy a keresztényszociálisoknak fennen hirdetett sikere, a népszövetségi kölcsön, nem tudott teljes rendet teremteni Ausztriában. A kölcsön ellenében tudvalevőleg az ország kötelezte magát az államháztartás nagy megszorításaira és jóllehet az államháztartás egyensúlyát meg lehetett teremteni, arra azonban képtelen, hogy az ország köz-gazdaságát rendes mederbe terelje.

Osztrák-magyar pénzünió előtt

Ausztriának tehát ezen az uton nem szabad haladnia és a kis ország, minden Anschluss-hangulat ellenére, nem is lép majd erre az útra. Ezzel szemben a szövetségesek maguk gondoskodnak az ország olyan pénzügyi rendezéséről, amely nemcsak Ausztriát mentesítené az állandó válságoktól, hanem a gazdaságilag lezüllyött másik legyőzött államot: Magyarországot is. Így vetődött föl a szövetségesek részéről a terv, a Németországgal való kapcsolat helyett közös magyar és osztrák pénzügyi akcióval előbbre vinni a szanálási ügyét. Ez a terv ma már jóval túl van a kezdet stádiumán. Az angol konzervatív párt lapja a „Mornigpost“ közli, hogy a népszövetség pénzügyi bizottságának francia tagja a mostan folyó ülésen javaslatot terjesztett elő Ausztria szanálását illetőleg. A javaslat Ausztria és Magyarország között gazdasági egyezséget céloz. A cikk szerint remélhető, hogy Csehszlovákia is meg fogja találni a két állammal való gazdasági együttműködés útját. A jólteremtült konzervatív újság egyébként tudni véli, hogy az osztrák és magyar állambankok között már egy közös valuta létrejötté tekintetében tárgyalások folynak.

A népszövetség pénzügyi bizottságának mostani tanácskozásai tehát úgy látszik, az egységes osztrák és magyar valuta jegyében fog lezajlani. Erre vall az, hogy ezuttal Genfben dr. Ahrer osztrák pénzügyminisztert ké-

az árnk cirkulációját, akik megtudják találni a lehetőséget a szigorú vámhatárok ledöntésére, egyszóval azokat tudják előtérbe állítani, akik politikai pacifizmus helyett gazdasági pacifizmust tudnak teremteni.

Igy bukkant fel ezuttal is a Németországgal való csatlakozás gondolata, amely most sokkal intenzívebben foglalkoztatja Ausztria közvéleményét, mint valaha. A csatlakozás burkolt megjelenési formáját pedig egy közös német és osztrák bankban látják megoldhatónak. Am e tervezett pénzügyi kapcsolattal a szövetséges hatalmak semmilyen körülmények között sem hajlandók semlegességüket megőrizni. A közös bank gondolata mögött ugyanis politikai erőket látnak, a németiség hatalmi forrásainak olyan megnagyobbodását, amely új komplikációk talaja lehet.

Az olaszok eddig e kérdésben nem foglaltak álláspontot. A „Tribuna“ berlini tudósítója azonban most már hosszú cikkben ismerteti a szövetségesek berlini képviselőinek álláspontját a csatlakozásnak bármily formában való létrejöttével szemben. A cikkíró szerint a szövetségesek nem nézték közömbösen dr. Dinghofer, az osztrák nemzetgyűlés elnökének és dr. Franck, helyettes kancellárnak berlini tárgyalásait. A birlodalmi kormány a napokban a szövetségesek részéről azt a tanácsot kapta, hogy a csatlakozás kényes kérdésében legyen tartózkodó, mert e probléma, ha ugyan hivatalosan nem is akadályozható meg, a szövetségesek számára éppen elég ok lenne arra, hogy a Ruhr-megszállás körül az engesztelhetetlenség álláspontját hirdesse. Németország különben is felszólítást kapott a szövetségesek részéről arra, hogy adjon felvilágosítást azokról az előkészületekről, amelyek a német és az osztrák jegy-bankok együttműködésére vonatkoznak. A németeket figyelmeztették, hogy egy ilyen eljárás az érvényben lévő szerződésekkel és megállapodásokkal ellenkeznék. Az alldeutschoknak ezt a fáradozását a kormányoknak meg kell hiusítaniok.

ette magához a bizottság elnöke és irányítója Ver Meulen. De nemcsak őt, hanem az osztrák nemzeti bank elnökét is, Reich tanácsost.

Az eddigi dunai konföderációs tervek helyett tehát egy sokkal realisabb terv lépett életbe. Egyelőre a már jó ideje stabil osztrák és magyar valuták egynívóra hozására gondolnak és pedig a legújabb értesülésünk szerint a legkomolyabb formában. Genfből érkezett megbízható jelentések szerint ugyanis a népszövetségi bizottság már a legkomolyabb formában tárgyalja ezt a kérdést. Magyar részről Popovics Sándor Genfben és naponta több órán át tanácskozik az osztrák nemzeti bank elnökével. E tanácskozások a bécsi mértékadó politikai körök szeriut már messzire előrehaladtak és a franciák határozati javaslata számára a népszövetség pénzügyi bizottságában már meg is van a többség. Ha a javaslat keresztül megy, akkor a két ország között visszaáll a háboruelőtti helyzet a valutát illetőleg.

Ausztria tehát egy új korszak előtt áll. A régi módszer helyett, a győzők nem társadalmi gyűjtéssel fogják ideig-óráig kisegíteni a kis országot, hanem olyan kapcsolatok megteremtésével, amelyek nemcsak a kis államok javát szolgálják, hanem végeredményben az európai békét és a nyugodt fejlődést, amire az antantnak is szüksége van.

Socletate

In nume

colectiv

etti No 7,

Telef. 6-53.

Timisoara,

ALNAOHT.

A nagyváradai tömeges tisztviselő-nyugdíjazás kulisszatitkai

A románnyelv nemtudása miatt hívták fel a tisztviselőket nyugdíjaztatásuk kérésére

(Oradea-Mare-Nagyvárad, febr. 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírták az erdélyi lapok, hogy Nagyváradon pár nappal ezelőtt negyven kisebb-szebb tisztviselőt nyugdíjazott a város. Már az a tény, hogy egyszerre negyven tisztviselőt küldtek nyugdíjba, felkeltette az érdeklődők kíváncsiságát aziránt, hogy mi oka lehet a tömeges nyugdíjazásnak.

Az Uj Kelet munkatársa megbízható helyről nyert információi alapján a következőket tudta meg a tömeges nyugdíjazás kulisszatitkaiból:

Néhány hónappal ezelőtt a városi tisztviselők közül negyvenet felszólítottak arra, hogy adja be nyugdíjazás iránti kérvényét, mert ellenkező esetben a nyugdíjaztatásra felhívott tisztviselők ellen fegyelmi eljárást tesznek folyamatba amiatt, mert a most nyugdíjazott tisztviselők nem tudnak tökéletesen románul. A tisztviselők megrémülve az elbocsátás lehetőségétől, természetesen eleget tettek a felhívásnak és a felszólítás értelmében mindannyian elmentek a városi tisztviselői orvoshoz, aki mind a negyven tisztviselőről kiállította a bizonyítványt, hogy betegek. Most aztán a nyugdíjaztatási akció teljes befejezéshez ért. Tegnapelőtt mind a negyven tisztviselő megkapta a nyugdíjba helyezéséről elrendelő végzést, amely végzések mindegyikében az áll, hogy betegségük miatt nyugdíjazták őket.

Természetesen a nyugdíjazásra való hivatkozással a negyven tisztviselő közül egyetlen egy sem kapott erre a hónapra egy bani fizetést sem s így a negyven családos tisztviselő minden átmenet nélkül a legretteendő nyomorúságba került. Tudvalevő az is, hogy az amugy is silány nyugdíjösszegeket a kormány csak a nyugdíjazást követő negyedik-ötödik hónapban utalja ki s tekintettel arra, hogy a nyugdíjtörvényt még most sem szavazta meg a kamara, a nyugdíjazottak nem kapják meg teljes nyugdíjaikat, hanem csupán nyugdíjelőlegeket folyósít részükre az adóhivatal.

Az elbocsátott negyven tisztviselő sorsa iránt az egész városban nagy a részvét.

Lezajlottak a porosz-zsidó választások

A zsidó nemzetiek jelentős előnyomulása

(Berlin, február 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt vasárnap egész Porsorsországban megtartották a Jüdischer Landesverbandba való választásokat. Hatszázharminc hitközség tartozik e szervezethez, az országban élő zsidóság 97 százalékaival. Tizenhárom választókerületben ejtették meg a választásokat; minden háromezer lélekre esik egy képviselő. A választási harc szokatlan élénkséggel folyt le.

Berlinben nagy érdeklődés mellett folyt le a választás; a helyiségeket már a kora délelőtti órákban tömegesen keresték föl a választók, közöttük nagy számban nők. A szavazatok leadásának időpontját tíz és öt óra között állapították meg, több választási helyiségben mégis jóval ez időn túl is elfogadták a szavazatokat, mert csak így lehetett lebonyolítani a választásokat. Sokan azonban este nyolckor sem jutottak ahhoz, hogy leadhassák szavazatukat és így történt, hogy a szavazatra jogosultaknak csak negyvenöt százaléka szavazott.

A választásokat különösen a zsidó nemzeti szavazatok feltűnő sokasága jellemezte. E szavazatok gyarapodásával körülbelül azonosan esett vissza a konzervatív szavazók számaránya.

Berlinben a választás eredménye így alakult:

A zsidó néppárt listáján tizenegyzernegyszáz szavazatot adtak le, ez tizenhat képviselő megválasztását jelenti. A „Poale Cion” listájára (dr. Oskar Cohn) ezerhatszáz szavazatot adtak le. Ez egy mandátumot jelent Berlin kerülete számára. A liberális egyesülés huszonnégyezerhatszáz szavazatot kapott, vagyis huszohat mandátumot. A vallásos középpártra (dr. Weisse) nyégyezerkilencszáz szavazatot adtak. Erre a listára valószínűleg hat mandátum jut. A konzervatívok listájára (Galewski) kétezerhatszáz szavazatot adtak le. Ez a lista minden valószínűség szerint három mandátumra számíthat.

Berlinben megválasztották a zsidó néppárt (cionisták) listáján, dr. Alfred Klee, dr. Herman Baht, Kurt Blumenfeld, dr. Max Soloveitschik volt litván

miniszter, dr. Emil Lévy, S. Wronszki asszony, dr. Heinrich Löwe tanár, dr. Max Kollenscher, Benzion Fett, dr. Max Rosenberg, Samuel Haarpuder, Hans Gosler kormányfőtanácsos, Latzki-Bertoldi volt ukrán zsidó miniszter, dr. Alfred Landsberg, dr. Jakob Tugendreich, dr. Aron Sandler. A Poale Cion listáján dr. Oskar Kohn győzött. Ez a párt Berlinben legfeljebb még egy képviselőre számíthat.

A vallásos középpárt listáján megválasztottak: dr. S. Weisse rabbi, dr. Adolf Neumann városi tanácsos, Gerson Simon kereskedelmi tanácsos, dr. M. Sobenheim követségi tanácsos, dr. Julius Stern titkos tanácsos és Salamon Kirschstein.

A konzervatívok listáján megválasztották Bruno Galewskit, dr. Isi Kahn (Jaffa) és Dávid Wolpét.

Nyolcvanezer frankot fizet rá Temesvár a meg-hiusult dollárkölcsonre

A svájci hitelezők a dollárkölcson reményében moratóriumot adtak a városnak és nyolcvanezer frankot elengedtek adósságából

(Timişoara-Temesvár, február 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Több ízben megemlékeztünk arról, hogy Temesvár város svájci hitelezői 3,292.000 svájci frank adóssága miatt beperelték. Az ügyben legutóbb az volt a helyzet, hogy a svájci hitelezők lefoglalják a város tulajdonában lévő ingatlanokat, valamint a város kezelésében álló villamosműveket és azokat a per befejezése után elárvereztetik. A városi tanács ennek megállítására tárgyalásokat kezdett a svájci hitelezőkkel, akikkel végül olyan megállapodást létesített, hogy a hitelezők a városnak 1925. június 30-ig moratóriumot adnak. A megállapodásnak másik fontos lényege az volt, hogy ha a város ezt a fizetési határidőt pontosan betartja, tartozásából nyolcvanezer svájci frankot elengednek a hitelezők.

A megállapodás megtörténte után a városi tanács bizottságot küldött ki, amely bizottság tárgyalásokat kezdett egy amerikai konzorciummal nagyobb dollárkölcson felvétele tekintetében. A kölcsönből a városi tanács svájci tartozását akarta kiegyenlíteni. A dollárkölcson ügyében sikerrel is bíztattak a tárgyalások és annak perfektuálása már csak napok kérdése volt. Néhány nappal ezelőtt azonban fordulat állott be, mert távirat érkezett a

Frankfurtban a liberális egyesülés listájára ötezerháromszázharminc szavazatot adtak le, amelyre valószínűleg hat mandátum jut. A néppárt és a konzervatívok együttes listájára háromezerháromezerötven szavazatot adtak. A listán négyen jutottak mandátumhoz. A Poale Cion mindössze százhatvankilenc szavazatot kapott.

Breslauban hat liberális, két konzervatívot és a néppárt két tagját választották meg. A néppárti mandátumokat dr. Jakobsohn és Rabin kapták.

Kölnben négy liberálist választottak és két cionistát. Ezek Max Goldreich és Rosenthal rabbi.

Schleswig-Holsteinban egy liberálist és egy néppártit választottak. Pomerániában, Brandenburgban és a Grenzmark kerületében négy liberális jutott mandátumhoz és a cionista dr. Hantke.

.....

városi tanácshoz, amelyben az amerikai konzorcium bejelenti, hogy eddig előre nem látott akadályok miatt a kölcsönt nem folyósíthatja.

Ez a hír természetesen bombaként hatott, mert ha közben a város nem tud megfelelő kölcsönt szerezni, nemcsak hogy az a veszély fenyegeti, hogy a svájci hitelezők biztosítási végrehajtást rendelnek el ellene, de elesik attól a nyolcvanezer svájci franktól is, amelyet a hitelezők elengedtek volna követelésükből, ha a város tartozását június harmincig kifizeti.

Az ügygel kapcsolatosan Temesvár polgármestere nyilatkozott a sajtónak, amelyben elismeri, hogy a helyzet nagyon kritikus, mert a távirat érkezése után, bár azonnal új orientáció kerestek és azonnal tárgyalásokba bocsátkoztak angol és francia pénzcsoportokkal, mégis bizonytalanok látszik az eredmény, mert az idő rövidsége miatt nem valószínű, hogy ilyen nagyszabású kölcsöntárgyalásokat be lehet fejezni. Ugy a polgármester, mint a városi tanács mindent el fog azonban követni, hogy ha súlyos feltételek mellett is, de megszerezze a szükséges kölcsönt és a svájci hitelezőket kielégítse és ezáltal a nyolcvanezer svájci frankot, amely a város helyzetében tekintélyes összeget jelent, megmentsa.

Az új örlési rendszer passzív rezisztenciát szült a falvakon

Súlyos elégedetlenség a buzatermelő parasztság körében

(Oradea-Mare-Nagyvárad, február 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Nagyváradtól északnyugatra eső rónákon már nyoma sincs a hónak. A tar humusz fázósan didereg a hűvös hajnalban, mint a köntösétől megfosztott ember. A téli szárazság sokat ártott: az őszi vetés nem fogamzhatott meg a barázdában. Érmihályfalvaig minden nagyobb községbe ellátogafunk, hogy megtudjuk: hogyan fogadta a falusi lakosság az új liszt-, illetve örlési rendeletet. Hát bizony: igen rosszul.

Tudvalevő, hogy a falusi ember buzatermésének csak egy részét viszi be a városba eladni, míg a másik részt a maga szükséglete számára a közeli vámmalomba viszi be, ahol tíz százalék örlési díj fejében megőrlik buzáját. Ez azonban csak a csatolt területen van így. A regátban a háború befejezése előtt alig volt kiszagdatársadalom. A paraszt már kévében adta el buzáját a mezőn s annyit sem tart meg magának, amennyi szükségletére elég. Így hát vámmalmokra nincs is szüksége, mert a falusi péknél szerzi be szükségletét.

A kormány új örlési rendelete tehát, mely szigorúan eltiltja a vámmalmoknak is az örlést, az erdélyi és bánáti parasztságot igen súlyosan érintette és nemzetiségi különbség nélkül nagy elkeseredést keltett közöttük. De a malmokat is súlyosan érinti a rendelet, mert kénytelenek voltak üzemeiket teljesen beszüntetni. A parasztság zugólik a hatóságok szigora miatt és főleg pedig azért, mert meglévő készleteiket nem tudják kiöröltetni. A parasztnál pedig a kenyér minősége jelenti a megelégedést, vagy elégedetlenséget, az élet értékét, vagy értéktelenségét. Megállapítható, hogy — különösen a oihari róna parasztsága között — izgatott hangulat uralkodik, olyan hangulat, mely még a háborus évek kenyér- és buzarendeletei közepette sem volt észlelhető.

A régi nóta. Azaz a régi nóta új formában: a földreform áldásaival applikálva. A paraszt vad gyűlölettel beszél a városról, ahonnan a rendeletek

erednek. A parasztnak az örlés betiltásával elég fölös gabonájuk van, de mert a földreform rászoktatta őket arra, hogy csak a maguk szükségletére termeljenek, a legridegebben elzárkóznak attól a gondlattól, hogy a városoknak odaadják fölleségeiket. Ez a feleletük arra a szigorra, mellyel a falusi hatóságok a vámmalmokat ellenőrzik. A hatóságok a vámmalmok lefolyó esőveit hatósági peséttel látták el. Így a bökényerű, bőbuzájú bihari falvakba is bevonult az integrál-liszt.

Vannak közegek, akik talbuzagalmukban még az eredeti rendelet előírásain is tullelőálnak. Így például Székelyhíden Dr. Viciu főszolgabíró lefoglalta a vámmalmok lisztkészletét is és még azt is lehetetlenre tette, hogy a vámmalmok maximális áron adhassák el buzakészleteiket, ami a működésüktől megfosztott malmok számára horribilis károkat jelent.

A parasztságot sohasem jellemezte az önzetlenség. Ők a természet fia s mint ilyenek indulataik rabjai. Ösztönük első parancsa ezuttal is az volt, hogy meglévő buzakészleteiket elrejtseék. Ha a maguk részére nem tudják felhasználni, a városiak se kapjanak belőle. A parasztnak nem rejtik véka alá azt a számukukat sem, hogy az idén még kevesebb területet fognak bevetni, mint tavaly gabonával, mert félnek a rekvirálás lehetőségétől. Ezt az ígéretet súlyosítja az a körülmény, hogy az idén még a tavalyinál is gyengébb gabonatermésre van kilátás. Az ősszel tuudiulik nem volt esőzés, most pedig hiányzik a földéken a hótakaró. A buzavetés nem bekerosodhat így s ha február közepéig nem lesz esőpadék s főleg a tavaszi esőzéseket nem követi meleg májusi eső, ebben az esetben nagyon szomorú időknek nézünk elébe.

Az idén is már 250.000 hektárral kisebb terület volt bevetve gabonával, mint az előző évben. Hogy mi ennek az oka? A parasztnak állítása szerint az, hogy a mai maximális buzaárak, a nagy muukabér mellett nem fizetődik ki a termelés.

Egy kolozsina

(Cluj-Ródosítójától.) Küldte az volt kolozsina

Kedves

Most,

ságon már most, mi szülődünk, lutban m drukkolta nem lesz lelked der ták rügyfa ilyenkor megfagyó szivből saj véreim és lödtök a sokban s gondterhes tavaszi fűtásaim. E erőtl duzz megfoglak velem egy várt rügyfa

Az ünn

et minden

Reggel pec

kezni az is

fog nemul

fogunk rá

azokkal, m

szép rendb

lemes men

ségek által

kel fogjuk

megünnepe

sem tudná

Chámisá f

gyümölcsöt

országban

mi fánk u

benedikció

rael fáira.

vágyát csá

künk pedig

jával meg

Epp m

itteni közp

szép hazán

a mandula

édes lesz a

rejlő szimb

motokra. A

ren Kajem

hogy nem

nak. Nekü

olthatjuk a

irigykedve

hatjátok, b

megfogamz

anyaföldjé

alakjában

Az idei

megint Ere

jére és a s

nekünk ha

Igy fogját

értelmét, s

vánjátok b

anyaföldün

Ezt kiv

ból tüteket

SU
TISZTAN

Egy kolozsvári diák levele Palesztinából a galutban maradt pajtásaihoz

(Cluj-Kolozsvár, február 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Chamissa ászár bisvát ünnepeére küldte az alábbi bájos levelet Palesztinából egy volt kolozsvári diák ittenhagyott pajtásainak:

Jeruzsálem, Sövát hó

Kedves bajtársaim a szekundafogásban!

Most, a tavasz elején, midőn a sároni síkságon már virágozik a narancs- és mandulafa; most, midőn a fák ujvé megünneplésére készülődünk, meg kell emlékeznem rólatok, galutban maradt bajtársaimról, kikkel együtt drukoltam tavaly ilyenkor. „Lesz vizsga” — „nem lesz”, „átmegyünk”, „megbukunk” — a lelket dermesztő találókérdések megfagyasztották rügyfakasztó tavasi ünnepeinket. Tavaly ilyenkor sajnáltam a gálut kegyetlen telében megfagyó szép tavasi ünnepeinket, most pedig szívből sajnálak titeket, galutban maradt testvéreim és bajtársaim, akik talán ép most tépelődtek a vizsgák és bukások fölötti találgatásokban s közben tán észrevétlenül elsuhan gondterhes fejetek fölött a mi szép ünnepeink tavasi fűvalma. Nagyon sajnálak, kedves pajtásaim. Ép ezért megpróbálok felétek nyújtani erőtől duzzadó ifju karomat, lelketek szárnyán megfoglak és idehozlak mindnyájatokat, hogy velem együtt ünnepejétek Chamissá ászár bisvát rügyfakasztó tavasi ünnepeit.

Az ünnep előestéjén kimondjuk a „cherem”-et mindenféle iskolai könyvre, vagy jegyzetre. Reggel pedig könyvek nélkül fogunk gyülekezni az iskola udvarán. Pont nyolc óraker el fog némulni az iskola harangja, helyette mi fogunk rágyújtani szebbnél-szebb nótákra, s azokkal, meg ifju palántákkal felfegyverkezve szép rendben végigvonulunk a városban. Kellemes menetelés után ki fogunk érni az ellenégek által kiirtott erdő helyére, s önönkezünkkel fogjuk új életre kelteni. Nemde, így szép megünnepelni a fák újévét? A galutban ugysem tudnátok ily stilszerűen megünnepelni a Chamissá ászárt. Ott legfeljebb ehettek délygümölcsöt, ami alkalmasint Görög, vagy Olaszországban termett, a aminek annyi köze van a mi fánk újévéhez, hogy a fölötté elmondott benedikcióval áldást akartok hozni Erec-Jiszrael fáira. Ez a ti sorsotok, lelketek minden vágyát csak szavakban tudjátok kifejezni, nekünk pedig megadatott, hogy kezünk munkájával meg is valósíthatjuk.

Epp most hallom, hogy a Keren Kajemet itteni központja küld nektek ünnepi ajándékkul szép hazánkban termett mandulákat. Kesernyés a mandula ize, de ez a mandula nagyon is édes lesz a ti szátokban, mert a küldésében rejő szimbólum édes valóságá válik a ti számotokra. Azt hittétek, hogy adakoztok a Keren Kajemetnek, — most pedig láthatjátok, hogy nem neki adtatok, hanem önönmagatoknak. Nekünk megadatott, hogy önönkezünkkel olthatjuk a mandulafákat, ti pedig a távolból irigykedve gondoltatok ránk, — most ime láthatjátok, hogy a perselybe dobott garasok is megfogamzanak Erec Jiszrael visszaváltott anyaföldjében s érett gyümölcsét édes mandula alakjában ime ti is élvezitek.

Az idei Chamissá ászár napján gondoljatok megint Erec Jiszrael megváltásra váró földjére és a szent perselyen keresztül segítetek nekünk hazánk kopár hegyoldalai befásításához. Így fogjátok megtalálni a Chamissá ászár igazi értelmét, s ne szavakkal, hanem tettekkel kívánjatok boldog új évet a mi testvéreinknek, anyaföldünk új életre kelő fáinak.

Ezt kívánja nektek a fák újévére a távolból titeket magához ölelő bajtársatok

(B. L.)

Gazdasági hadiállapot Románia és Németország között

Jegyzékvalítás a Romániának járó hadikárpótlás ügyében. Németország nem hajlandó fizetni A román kormány súlyos gazdasági represszállakat léptetett életbe

(Bucuresti-Bukarest, február 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A párisi konferencia berekesztése után tudvalevőleg a román kormány megbízottja, Bratianu Vintila felszólítást intézett Németországhoz, hogy a Banca Generala bankjegyek kibocsátásából és a megszállásból eredő, Romániával szemben fennálló specialis tartozásait fizesse ki.

Németország válaszigygyékében kijelentette, hogy egyben elismeri Romániának Németországgal szemben fennálló követeléseit, de azoknak külön likvidálásába nem mehet bele, hivatkozva a Daves-tervre, amely Németország fizetőképességének figyelembevételével megszabja a határát kötelezettségjeljesítése mértékének.

A román kormány erőlyesen tiltakozott a válasz ellen, amelyben a versaillesi szerződés kijátszását látta, mert a kormánynak az az álláspontja, hogy a Daves-terv egyáltalában nem érinti a versaillesi szerződés rendelkezését.

A főváros diplomacia körében tegnap az a hír terjedt el, hogy a román kormány erőlyes jegyzéke kellő visszhangra talált Németországban és a német kormány késznek nyilatkozott egy Bukarestben tartandó román-német konferenciát összehívni.

hogy ez a konferencia határozzon a kérdésben. Ezt a hírt azonban megcáfolja az a berlini jelentés, amely arról számol be, hogy a német kormány új jegyzéket szövegezett meg, amelyben leszögezi, hogy a Daves-tervben előírt kötelezettségeken kívül semilyen más követelésnek kiegyenlítését nem érzi kötelezőnek, de reméli, hogy kölcsönös megértéssel ezt a problémát sikerülni fog megoldani épenugy, mint az összes többi függő ügyeket.

Az új német válaszigygyéké valószínűleg már eljutott a román kormány kezeihez, legalább is erre mutat az a körülmény, hogy a kormány ma Németországgal szemben szigorú represszállakat rendelt el. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amely a Németországba irányított exportküldemények illetékét háromszorosára emeli és a háromszorosára emelt összegnek aranyban való fizetését írja elő. A Németországból importált transzportokat a rendelet külön huszonnégy százalékos ad valorem illetékekkel terheli meg. A súlyos export- és importilletékek, másszóval a Németországgal való kereskedelmi forgalom teljes megszüntetését jelentik.

Egerből ismét földrengést jelentenek

(Eger, február 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beszámoltunk már arról a nagyarányú földrengésről, mely Magyarországszerte olyan nagy riadalmat keltett és amely óriási károkat okozott Egerben. Ennek a földrengésnek ugylátszik folytatódna utóérzései, mert ma délelőtt háromnegyed tízkor újabb földlökés volt észlelhető.

Ez a földlökés, mely egyébként egészen gyöngye volt, nagy izgalmat keltett a lakosság körében, akik közül többen menekülésre gondoltak és a házából kitódultak az utcára. A földlökés a mai nap folyamán nem ismétlődött.

A világ minden aranyával sem lehet megfizetni Európa adósságát

Beszélgetés Amerika legkitünőbb aranyszakértőjével

(Newyork, február 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Érdekes intervjut közöl Amerika egyik legnagyobb napilapja, melyben Albert E. Carlton, az Egyesült Államok legkiválóbb bányászszakértője nyilatkozik Európa adóssága felől.

— Van-e annyi arany a világon, amivel Európa megfizethetné nekünk tartozását? — volt az újságíró első kérdése.

— Sem éremben, sem rudakban a bankok tartaléka nem foglal magában ennyi aranyat — hangzott a válasz. Csak körülbelül kilencmilliárd dollár értékű arany van az egész világon s Európa tizmilliárddal tartozik nekünk. A világnak azonban sokkal több aranya van, mint amennyit a bankok a tartalékkimutatásaikban feltüntetnek. A középkorban például őseink nem igen törődtek a mindenható dolárral, hanem fegyverekbe, evőeszközökbe és ékszerbe olvasztották az aranyat. 1492 és 1894 között 8 milliárd dollár értékű aranyat bányásztak ki, de ennek a felét ilyen célokra használták fel. Ha Európa készpénzben akar nekünk megfizetni — vonta le a következtetést Carlton —, ugy be kell olvasztania azokat a koronákat is, amelyekért a Habsburgok, a Romanovok, a Hohenzollernek annyit harcoltak.

— Kifizethetne hát bennünket Európa, ha több aranyat bányászna ki? — kérdezte az újságíró.

— A jelenlegi viszonyok között nem. A világ aranytermelése, ugy látszik csökkenőben van. A mult év folyamán az elmúlt tíz esztendő átlaga alatt maradt vagy 50 millió dollárral. Természetesen nem lehet fölbecsülni a föld kérgében rejtőzködő arany mennyiséget, de a jelenleg működésben levő aranybányák öt éven belül teljesen ki fognak merülni. Másrészt folyton kutatnak és remélem, találni is fognak mindig új aranyat. Így, ha sokáig várunk, Európa az újonnan talált aranyerekből megfizetheti majd adósságát, de akkor hosszan, nagyon hosszan kell várakoznunk.

— Szerencsére, vagy szerencsétlenségre — folytatta Carlton — két körülmény dolgozik Európa ellen. Az egyik a mi vámrendszerünk s a másik az, hogy bizonyos árucikkeket még

mindig tőlünk kell vásárolnia. Európának ma is kedvezőtlen a kereskedelmi mérlege. Vagyis Európa ma is többet vásárol tőlünk, mint mi tőle. Ez egy újabb ok arra, hogy még több aranyat kell elküldenie hozzánk. Az árukat, hiába, meg kell fizetni. Jelenleg a világ aranykészletének fele a mi kezünkben van s minden hónapban még újabb és újabb arany mennyiségek özönlenek az országba.

— Tegyük fel, — mondotta az újságíró — hogy Európa minden aranyát ideküldve, egyet fordul és így szól: „Tartsátok meg az aranyatokat. Mi most más, újabb csereeszközt fogadunk el használatra.”

— Ezt már meg is próbálta — vágta vissza Carlton. Pontosan így járt el Németország, ő új csereeszközt fogadott el. A papirt tette meg csereeszközzé. S abban a pillanatban fölment a papir ára, ugyhogy kétféle ára lett mindennek: egyszer papirban és másodszor aranyban. De mégis az arany kerekedett felül s Németország újból visszatért az aranyhoz. Nincsen ország, amely hosszabb ideig kibírna valami fajta fémfedezetre alapított fizetési eszköz nélkül.

— Származhatik abból veszedelem, hogy tulsok lesz az aranyunk? — hangzott fel a végső kérdés.

— Kétségkívül egészségtelen helyzet következhetnék, ha a szövetségi tartalékbankok nem kerülnék el óvatosan a tulságos mértvi pénzkibocsátást. De a tulsok arany távolról sem oly egészségtelen, mint a tulkevés. Országunk első éveiben erősen szenvedett az aranyhiány folytán s még az elmúlt husz esztendő folyamán is súlyos gazdasági válságok támadtak emiatt. Ez abban a korszakban történt, amikor még adós nemzet voltunk s adósságunkat aranyszállítások útján kellett törlesztenünk Európának. Ma teljesen megváltozott ez a helyzet s a mérlegünkben vörös számok nem fordulnak elő. Adós-nemzetből a világ legnagyobb hitelező népévé lettünk.

* Purgó — eredeti dobozban — az egyedüli biztos hashajtó. (1)

Interju egy királlyal Egy angol hírlapíró beszélgetése Boris királlyal

Bulgária az elmúlt héten ünneplé h ráncze yedik szü l t é s n p j á t. Ebből az a kalomból az ifju uralkodó f o adta egy előkelő angol folyóirat mun atár s át, aki mag nkü hallgató á ó l az alábbi színes í r t s b a n számol be:

Bulgária királya egyidős Wales hercegével. Elegáns, megnyerő külseje az angol trónörökös előkelő arisztokratikus megjelenésére emlékeztet. A vendég, akit az a megüszteltetés ér, hogy a király fogadja, otthonosan érzi magát mellette, mert az uralkodó soha nem engedi a királyi magánudenciák fagyos atmoszféráját érvényesülni. Ez egyszerű, őszinte és rokonszenves fiatalember előtt ismeretlenek a moderu diplomácia szótarának ciradás kifejezési formái. Minden szó, ami ajkán kijön, magán viseli az igazság és őszinteség jegyét. Boris király kitünően beszél franciául és angolul.

— Manapság — mondotta elgondolkozva — a legtöbb uralkodó élete egy filmregényhez hasonlít. Gyorsan, megállás nélkül üzik egymást az események. Gyorsaságuk miatt szinte elhomályosul a horizont.

Közel egy órahosszat tartott a beszélgetés a király magán szalonjában. Alapos megvitatás alá kerültek a bolgár nép multja és jövője, háboru és béke. A beszélgetés alatt alkalmam volt megcsodálni az uralkodó nagy látókörét és tapasztalatait.

Boris király tudja, hogy országa még nincs túl a krízis évein, Bulgária jövőjében azonban sziklaszilárd hittal bizakodik.

— Nagyszerű tudósok így vélik, — jelentette ki a király — hogy a bolgár paraszt, az államfenntartó elem, sok tekintetben emlékeztet a skót parasztra. A hasonlat találó. A bolgár paraszt jó adag egészséges ész fölött rendelkezik, éles ítélőképessége van, amellyel fején találja a szeget. Sok munkakedve van, szorgalmas és takarékos.

— Bulgária többet szenved a háboru következményei által, mint bármely más ország Európában. A szerencsétlen háborus évek következményei nálunk is, mint másutt lelki eldurvulásban és gazdasági káoszban mutatkozik. Azonban nem lenne helyes szomorú érzéssel visszatekinteni a multba és megsiratni a megváltozhatatlant. A nép született szorgalmával látott neki a munkának, hogy helyrehozza a háboru és forradalom kárait. Egyetlen igyekezete dolgozni és békében élni.

Boris király megrendíthetetlen optimista és azért meg van győződve róla, hogy a jobb idők virradása már nem késhet sokáig. A fiatal uralkodó föl küzdötte magát filozófiai magasságba: világnéztele férfias és bátor.

— A királyok ép oly terheket viselnek, mint a többi halandók és ugyanazokat az áldozatokat kell hozniok. Minthogy erőik korlátoltak, ők is tévedhetnek, őket is fenyegeti a veszély, hogy a rájuk bízott hajó sziklába ütközik. Ilyen esetekben a világ elitéli őket, anélkül, hogy a szükséges megértésre találának.

A király közölte velem, hogy az angol uralkodóban látja az alkotmányos monarchia mintaképét és egyuttal a fiatal királyok követendő példáját.

— Meg vagyok róla győződve — mondotta a király — hogy a királyok feladata az uralkodás, nem pedig a kormányzás. A kormányzás a nép joga.

Boris király nagy figyelemmel kíséri a lapok jelentéseit a walesi hercegről, akit nagy és számos utazásai miatt irigyel. Boris király ugyanis eddig a világnak csak egy kis részét ismeri. Egyszer volt mindössze alkalmá Angliába ellátogatni, ez György király trónralépése alkalmával volt. Szeretne világgörülit utat tenni.

Boris király visszavonultan él Szófiában és gyakran beutazza kis országát, inkognitóban ellátogat a szegények kunyhóiba, panaszait meghallgatja és néhány bankót hagy, mint a királyi látogatás emlékéit, asztalukon. Olykor kék munkászubbonyt ölt és néhány órán át a mozdonyvezető helyét foglalja el az expresszvonaton. Olyan szenvedély, amelyet apjával szokott megosztani.

* Pierrot csokoládé a Capsa S. A. R. kintünő gyártmánya.

IV. Károly gyermekkorában üldözési mániában szenvedett

Egy bécsi ideggyógyász naplójának leleplezése

(Bécs, február 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Elzholtz dr., a kiváló bécsi ideggyógyász a napokban elhunyt. Ebből az alkalmából a híres orvos egyik barátja visszaemlékezéseket közöl és ennek keretében a következő rendkívül érdekes dologról számol be:

Neusser dr. udvari tanácsos házi orvos volt néhai Ottó főherceg családjánál. Egy látogatása alkalmával Mária Jozefa főhercegnő panaszkodott a házi orvosának, hogy legidősebb fiának, Károlynak, a későbbi császárnak és királynak lelki életében aggasztó tünetek mutatkoznak. A főherceggasszony elmesélte az orvosnak, hogy a testileg szépen fejlődő fiút az utcán rémképek üldözik. Otthon a fiú jól érzi magát, ha azonban udvarmesterével kikocsikázik, úgy mindig azt képzei, hogy a hintó vértengeren gázol keresztül. Sokszor azt is képzei, hogy kísértetek üldözik. Éppen ezért a fiatal főherceg az utóbbi időben nem is meri elhagyni szüleinek lakását.

Ismét nagy a kereslet a berlini ingatlanpiacon

Az utóbbi hat hónapban duplájára emelkedtek a házak

(Berlin, febr. 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Berlinben az utolsó 6—8 hét óta ismét jelentősen fokozódott az érdeklődés a bérházak iránt. Pedig néhány hónappal ezelőtt hirtelen megtorpant az ingatlanhoz és úgy látszott, mintha a bizonytalanság kikezdte volna a házak meglehetősen stabil árát is. Az új német kormány ugyanis a vásárlók hite szerint tökéletes kormány, amely esetleg a jelenlegi hatványkétszázalékos házbéreket fokozatosan hajlandó száz százalékgig felemelni, így tehát mindenképen jó fizetnek látszik most a házvétel. A nagy külföldi német kölcsön eredménye, valamint a Ruhrvidék remélhető kiürítése is megelénkítette a spekulációt és általában a német gazdasági életet.

Aki csak a külsőségek után itél, tobzódo életet lát Berlinben és mintha nemcsak a felső tízezer, a hadi- és inflációs milliomosok, hanem a régi milliomosok, sőt a jobban fizetett tisztviselők is háboru-előtti életstandardjuknál jóval fényűzőbb életet élének. A hangulat az egész vonalon rendkívül bizakodó és úgy látszik, hogy Berlinben a tőzsdén és egyéb vállalkozásokon annyit keresnek az emberek,

Neusser dr. erre azt válaszolta, hogy legjobb lenne a fiatal főherceget egy pszichiáterrel megvizsgáltatni. A főhercegnő kérésére Neusser nyomban elküldte Elzholtz dr. egyetemi magántanárt. Elzholtz dr. három napon keresztül állandóan a fiatal Károly mellett volt és az udvarmester helyett ő kocsikázott ki vele. Nyomban észrevette, hogy csak átmeneti ideg- és elmebeli zavarokról van szó és szuggesztív módon igyekezett a fiatal főherceget meggyógyítani. Kísérlete sikerrel is járt, Károly főherceg kigyógyult az üldözési mániából.

A főherceg anyja, Mária Jozefa főhercegnő hálaosan megköszönte Elzholtz magántanárnak sikeres működését és egyuttal elmesélte, hogy gyermekkorában ő is üldözési mániában szenvedett, később azonban teljesen kigyógyult belőle.

Ez a posthumus naplórészlet orvosi és általában tudományos körökben nagy feltűnést keltett. A volt császári udvar tagjai közül számosan, akiket megkérdeztek, megerősítik IV. Károly üldözési mániáját.

hogy költséges napi passziójukon kívül még házak vásárlásra is telik.

Míg tavaly a békebeli házbérvédelem 100—200 százalékkért cseréltek gazdát a házak, addig ma már a békejövdelem 4—5-szörösét is szívesen megadják és az eladásnál csak a vételár felét kell készpénzben fizetni, míg 12—18 százalékos évi kamattérítés mellett a hátralékot sokszor 1—1 és fél év múlva is ráér kifizetni a vevő.

Elsősorban a benszüllött berliniek vásárolnak és olyan házakat keresnek, amelyek jól vannak megépítve, modernnek és jövdelemük már békében is tekintélyes volt. Az eladók viszont megriadt külföldiek. Berlinben ugyanis makacsul tartja magát az a hír, hogy a kormány meg akarja nehezíteni a házak átruházását és az idegen tulajdonban lévő ingatlanok után külön adókat és illetékeket szándékozik fizettetni. Ez a híresztelés makacsul tartja magát és illetékes helyen még nem is cáfolták meg, mert hiszen a nemzeti vagyon megtartása szempontjából előnyös, ha a házak a németek kezében vannak, az idegenek amugy is eleget kerestek.

Gyarapodik a kolozsvári CFR. betörők bünlajstroma

Egy kolozsvári banknak adták el a lopott irógépeket

(Cluj-Kolozsvár, febr. 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még az elmúlt esztendő tavaszán történt, hogy a CFR. kolozsvári üzletvezetősége egyik tisztviselőjét, Marsavilla Józsefet fegyelmi uton elbocsátották a szolgálatból, mert a reá bízott pénzben huszonegyezer lej hiányt találtak. Marsavilla tagadta a büncelekményt, ártatlanságát hangoztatta és azzal védekezett, hogy mikor reggel bement a hivatalba, a reá bízott pénzeszláda fedelét nyitva találta. Az üzletvezetőség azonban nem akceptálta a hivatalnok védekezését, azonnal eltávolította és bünvádi feljelentést tett ellene.

Az ügyben most szenzációs fordulat állott be. Serban és Uncu rendőrkomiszárok, akik mindezeidig nyomoztak az ügyben, világosságot derítettek a lopásra. Megállapították, hogy a betörést a kolozsvári ügyészégi fogház régi lakói, Varró és Vas hivatalnokok követték el, akik többrendbeli büncelekményt folytán már régóta le vannak tartóztatva. Ebbe a betörésbe még egy harmadik is be van keverve, Szász Ferenc, aki Marsavillával egy hivatalban dolgozott. A bünügynek értelmi szerzője Varró, aki arra biztatta Szászt, hogy lesse ki az alkalmat, amikor nagyösszegű pénz lesz a Marsvillara bízott pénzeszládjában. A mult év februári fizetések alkalmával tényleg jókora összeg gyült meg Marsvillánál s a cinkostársak ekkor elhatározták, hogy megdézsmálják a pénzkészletet. Szász valamilyen ürüggyel elkérte Marsvilla kulcsait, amelyről Varró és Vas viaszlenyomatot vett. A lenyomat után kulcsokat készítettek, amellyel egy éjszaka felnyitották a pénzeszládat és abból

huszonegyezer lejt elemeltek. A voltaképeni betörést Varró és Vas követték el, addig Szász Ferenc kint örködött az uton az üzletvezetőség előtt. A betörés után elmentek Szásznak a Ferenc József-ut 114. szám alatt levő lakására és ott osztották el a pénzt.

Ezzel az esettel kapcsolatban újból vallatás alá fogták Varrót és Vast, melynek során újabb bünvények bizonyultak rájuk. A rendőrség megállapította ugyanis, hogy ők loptak el 1921 december 23-án és 1923 januárjában az üzletvezetőségi irodából egy-egy irógépet, melyeket egy tekintélyes kolozsvári banknál értékesítettek. Remény van még arra, hogy a CFR. két notórius betörőjének bünlajstroma újabb tételekkel fog még gyarapodni.

(A rendőrség felkérésére közöljük, hogy a harmadik cinkos neve nem Szász Károly, mint egyik délutáni laptársunk írta, hanem Szász Ferenc. Szász Károly rokona Szász Ferencnek, de semmi köze sincs a büncelekményhez. Az is tévedés, hogy névtelen levél fedezte volna fel a bünvényt, mert a leleplezés Serban és Uncu komiszárok nyomozásának eredménye.)

— A romániai görögkeleti egyház szinódusa tiltakozik a konstantinápolyi patriarcha kiüzetése miatt. Bukarestből jelentik: A görögkeleti egyház szinódusa ma délelőtt ülést tartott, amelyen a konstantinápolyi patriarcha kiüzetése miatt tiltakozó jegyzéket szövegezett meg a török kormányhoz. A jegyzéket átadták a román kormányhoz, amely gondoskodni fog a jegyzéknek a török kormányhoz való eljutásáról.

Az Uj Kelet az ság napi Szerkesztők: Felelős szerkesztő: Az Uj Kelet c. megjelölés. Előfizetési ár: 240 lei.

Chámisá mező fainak nyörű valósá

Vasárnap 5665 Sövat 1 1925 február Hétfő 5665 Sövat 1 Chámisá ászár bi 1925 február

ember, részt Vele örül a pattanó bokrá fakkal. És v mélyéből és szimbólumok alatt sok ün amilyen az misá ászár turó őseink ből holdog meg ennél a zsidó régmozdulásává dök, iparosok földtől mess Chámisá ász aminek számfák ujeszterpének, amegében is rékódos, tudat dermő életn

A galut szakított, Cl gyümölcsök narancs, da illatát szívja aki teremté ideig csak össze érdes gyökeredző lelkek mély fakadó szin szimbóluma esztendő n darabos, g valóság let távol orszá emlékszünk már van e ahol a zsidó gatással si lehajtja fej hogy meglt tavaszi sz kicsiny dia ásóval, kap hogy mind ajándékot szerelmes és valóság keleti gy szállott fe szívek szá ujra vissz

— Ke Bukarestből elnapoltik. napirendjét Trandafire pellációt n naptárreform parasztok ellen. Lepa Trandafires incidensekt folyt le. U Cristea pa

Időzések

...olta, hogy legjobb...
...pszichiáterrel meg...
...Neusser nyom...
...temi magántanárt...
...állandóan a fiatal...
...armester helyett ő...
...revette, hogy csak...
...okról van szó és...
...fiatal főherceget...
...is járt, Károly fő...
...niából.
...a főhercegnő hálá...
...tanárnak sikeres...
...hogy gyermekkorá...
...szennvedett, később...
...e.
...orvosi és általában...
...ést keltett. A volt...
...osan, akiket meg...
...ldőzések mániáját.

ingat-

rak

...kivül még házak...
...redelem 100—200...
...ak, addig ma már...
...szívesen megadják...
...t kell készpénzben...
...évi kamattérítés...
...és fél év múlva

...liniek vásárolnak...
...ek jól vannak meg...
...már békében is...
...nt megriadt kül...
...sul tartja magát...
...arja nehezíteni a...
...tulajdonban lévő...
...illetékeket szán...
...makacsul tartja...
...a is cáfolták meg...
...megtartása szem...
...németek kezében...
...eleget kerestek.

ajstroma

...A voltaképeni...
...el, addig Szász...
...az üzletvezető...
...tek Szásznak a...
...tt levő lakására

...a újból vállalat...
...nek során újabb...
...rendőrség meg...
...optak el 1921...
...jában az üzlet...
...gépet, melyeket...
...nál értékesitet...
...gy a CFR. két...
...ma újabb tété-

...szőljük, hogy a...
...z Károly, mint...
...hanem Szász...
...ász Ferencnek...
...kményhez. Az...
...fedezte volna...
...és Serban és...
...eredménye.)

...egyház szin...
...inápolyi pat...
...restből jelentik...
...dél előtt ilést...
...patriarcha ki...
...vegezett meg a...
...lták a román...
...a jegyzéknek

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó-ság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

A mai naptár

Chamisá ászár bisvát. Drága szép ünnep, mező fainak üjlesztendeje. Szimbólum és gyönyörű valóság, kacagó jövedék és ösztönös elmélyülés. Sövat hónap 15-ik napját a zsidók évezredek óta a fák üjévünnepének mondják. Zsidók országában ilyenkor az áldott anyaföld már tele-szitta magát új életet fakasztó nedvekkel és a tiszta keleti levegőn keresztül árad a tavaszi zsendülés illata. A mező fainak üjévünnepé ez és a zsidó, ez az ösföldmívelő

Vasárnap
5865 Sövat 14
1925 február 8
Hétfő
5865 Sövat 15
Chamisá ászár bisvát
1925 február 9

ember, részt kér magának a fák ünnepéből. Vele örül a mező füveivel, a kertek rügyekbe pattanó bokraival és az új tavaszra ébredő fákkal. És végzetes ereje az igaz, a lelkek mélyéből és örök elkötelezettségekből fakadó szimbólumoknak: kétezer esztendő leforgása alatt sok ünnepünk változott más arcúvá, mint amilyen az idők kezdetén volt, — de a Chamisá ászár bisvát maradt annak, aminek földtúró őseink érezték: a fák ünnepének, amelyből holdog mosollyal kér részt az ember. És még ennél is több: kétezer esztendő viharában a zsidó régen megszűnt földet turó, a földnek mozdulásával veleértő ember lenni. Kereskedők, iparosok, szabad pályákon, a magárasztó földtől messzire vetetten tengődő nép lettünk. Chamisá ászár bisvát maradt nekünk az, aminek szántóvető parasztapaink érezték: a fák üjlesztendejének, tavaszi harsanások ünnepének, amelyből a galut ezredéves földtelenségében is részt kértünk és amelyből mint egy ködös, tudatlan álom huzott felénk az ujuló, dermő életnek indult föld szaga.

A galut zsidója, a földtelen, a rögtől elszakított, Chamisá ászár bisvát napján keleti gyümölcsök fölött mond benedikciót, füge és narancs, datolyák és keserű szagu mandulák illatát szívja magába: dicsértessék az Isten, aki teremtette a fák gyümölcsét. Hosszu-hosszu ideig csak ilyen szimbolummá zsugorodott össze érdes tenyerű ősöknek, a valóságban gyökerező földünnepe. De végzetes ereje, a lelkek mélyéből és örök elkötelezettségekből fakadó szimbólumoknak: a fák üjévünnepének szimboluma túlélt a maga halálát és kétezer esztendő nemlét után, a mi napjainkban újra, darabos, göröngyös, barázdákba gyökerező valóság lett a szimbolumból. Ma már nem csak távol országokból jött keleti gyümölcsökkel emléksznünk az egykori Chamisá ászárra. Ma már van egy ország, földtúró zsidók országa, ahol a zsidó paraszt szeme szerelmes simogatóssal siklik végig a rügyező fák ágain, lehajtja fejét az új füvekkel öltözködő mezőre, hogy meghallja a föld, az ő földje, a mi földünk, tavaszi szívdobbanását és fiatal gyerekek, kicsiny diákok tanárai vezetésével énekszóval, ásóval, kapával vonulnak ki a hegyek közé, hogy mindegyik egy kicsiny csemetét ültessen: ajándékot a földnek, az ő földjüknek, a mi szerelmes földünknek. Óh, hogy változtak idők és valóságok. Régi Chamisá ászárok napján keleti gyümölcsökből az elveszett föld illata szállt felénk, — ma az új „fák ünnep“ zsidó szívek százezrei repesnek az újra megtalált, újra visszaszeretett anyaföld felé. (g. j.)

— Keddig elnapolták a kamara ülését. Bukarestből jelentik: A kamara ülését keddig elnapolták. Ma már nem volt ülés. A szenátus napirendjét a naptárreformról szóló vita foglalta le. Trandafirescu parasztpári szenátor hosszabb interpellációt mondott, amelyben kijelentette, hogy a naptárreform nem volt kellőképpen előkészítve és a parasztok a legtöbb helyen zugolódtak a reform ellen. Lepadatu miniszter válaszában kijelentette, hogy Trandafirescu állításai tulzoltak, mert jelentéktelen incidensektől eltekintve, az egyesítés a legprimábban folyt le. Ugyanilyen értelemben szólalt fel Miron Cristea patriarcha is.

Tatarescu újra a kommunistákkal való cimborálás vádját emeli a Magyar Párt ellen

Kolozsvárra érkezik, hogy új bizonyítékait nyilvánosságra hozza

(București-Bukarest, február 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Magyar Párt brassói nagygyűlése óta, amely a reakció jegyében zajlott le, de amelynek éppen ezért különös színezetet adott egy Csetri nevű kommunista agitátornak kétkétes diszszónoki szereplése, a román sajtóban állandóan és szívesen tartja magát az a vád, hogy a Magyar Párt paktumot kötött a kommunistákkal.

Ezt a vádat — amelynek alaposágáról mindeddig senkinek sem sikerült meggyőzni a közvéleményt — Tatarescu kisebbségi miniszter konkrét formába igyekezett önteni, amikor Kolozsvárra jött, hogy a Magyar Párt és a kommunisták közötti paktumra vonatkozó dokumentumait megismertesse a sajtóval.

Tatarescu kolozsvári utjának be nem vallott célja az volt, hogy a sajtó a bizonyítékok sulya alatt követelje a Magyar Párt jelenlegi vezetésének feloszlatását. A miniszter által beterjesztett dokumentumok azonban nem voltak minden kétséget kizáróan meggyőzőek és így ez a várt eredmény

elmaradt. A Magyar Párt mögötti sajtó azt hangoztatta, hogy a Magyar Párt vezetősége abban a hitben engedte szóhoz Csetrit, hogy ő a marosmenti szociáldemokratákat képviseli és így a pártot semmi felelősség sem terheli. Különben is Csetri beszéde semmi izgatást sem tartalmazott.

Az ugynevezett baloldali sajtó sulyos politikai baklövésnek minősítette az esetet, amelyért teljes egészében a magyar Párt jelenlegi rezsimjét tette felelőssé, de Tatarescu vádjait nem tette magáévá.

Tatarescu miniszter most bukaresti munkatársunk előtt kijelentette, hogy Bartha Károly a szociáldemokrata párt brassói csoportjának elnöke olyan új dokumentumokat bocsájtott rendelkezésére, amely a Magyar Párt jelenlegi vezetésének a kommunistákkal való paktálását kétségtelenné teszik.

Tatarescu miniszter kijelentette, hogy néhány nap múlva Kolozsvárra megy, hogy új dokumentumait ismertesse a sajtó reprezentánsaival.

— Aversescu sulyos áldozatokra kész a a fuzióért. Bukarestből jelentik: Aversescu tábornok ma újabb levelet intézett Maniuhoz, amelyben kijelentette, hogy a fuzió létrejöttének érdekében hajlandó minden személyes kérdéstől eltekinteni.

„Ha mondtam is azt — írja Aversescu — hogy kifogásaim vannak Argetoianu személye ellen, ezt csak azért tettem, mert féltem hogy az elyek helyet az anyagelvűség fog diadalmaskodni az új pártban. Az egység érdekében azonban kész vagyok a fuzióra.“ Aversescu levele azt bizonyítja, hogy a fuzióért igen sulyos áldozatokra kész, hiszen tudvalevő, hogy Aversescu és Argetoianu annak idején engesztelhetetlen gyűlölettel váltak el egymástól.

— Téglagyárosok érkekezlete. Az erdélyi és bánáti téglagyárosok február 9-én délelőtt 10 órakor érkekezletet fognak tartani Kolozsvárt a nagyiparosok és munkaadók szövetségének tanácstermében. Az érkekezlet célja az erdélyi és bánáti téglagyárosok szövetségének megalakítása. A felmerült tervek szerint a szövetség csatlakozna az UGIR-hoz és mint annak egyik alosztálya működne.

— Kilakoltatják a nagyvárad Weiszlovits-féle köfaragó-üzemet. Nagyváradról jelentik: Régóta dul a harc a nagyvárad Banca Nationala és Weiszlovits között, akinek üzeme közvetlenül a Banca Nationala épülete mellett van. Nemrégiben ugyanis a bank azzal a kéréssel fordult a városi tanácshoz, hogy a köfaragó üzemet a városi tanács telepitse ki, mert a köfaragással járó lárma miatt a Banca Nationala tisztviselői nem tudna nyugodtan dolgozni. A városi tanács annak idején helyt adott a bank kérésének és elrendelte a köfaragó üzem kitelepítését. Ezt a határozatot azonban Weiszlovits megfélebbelte a kereskedelemügyi miniszterhez, ahonnan tegnap érkezett vissza a válasz, amely szerint a kereskedelmi miniszter helyben hagyta a tanács határozatát és utasította, hogy záros határidőn belül telepíttesse ki a Weiszlovits-féle köfaragó-üzemet.

— Tíz napra bezárták a bukaresti román fakultás bonctermeit. Bukarestből jelentik: Az újra fellángolt diákagitáció miatt — amelynek sulypontja, mint azt az Uj Kelet is jelentette, az anatómiai intézetre tolódtott át — az egyetem tanácsa tíz napra bezárta a bonctermeit. Remény van arra, hogy ezalatt az idő alatt kielégítő módon megoldják az ugynevezett hullakérdést.

— Gabonahivatal Franciaországban. Párisból jelentik: A kamara határozati javaslatot fogadott el az országos gabonahivatal felállításáról. A javaslat megszavazásánál háromszázhuszonnyolcan mellette, kétszázhuszonötön pedig ellene szavaztak.

— Letartóztatták egy budapesti részvénytársaság két igazgatóját. Budapestről jelentik: A Sideron vaskereskedelmi részvénytársaság Donáth István és Takács Oszkár nevű igazgatóit a budapesti rendőrség ma előzetes letartóztatásba helyezte. A Sideron vaskereskedelmi részvénytársaság két évvel ezelőtt alakult nagy tőkével és nemsokára Magyarország egyik legnagyobb vaskereskedelmi részvénytársaságává fejlődött, de néhány hónappal ezelőtt válságos helyzetbe került. A letartóztatásra az adott okot, hogy az utóbbi hónapokban nagy kölcsönöket vett fel a részvénytársaság a raktárában lévő bizományi árukra, amelyeket az esedékesség napján nem tudott kiegyenlíteni.

— Tárgyalják a sikkasztással vádolt aradi kórházgondnok ügyét. Aradról jelentik: Még élénken emlékezetes Alexandrescu aradi kórházgondnok ügye, akit különböző sikkasztások elkövetésének gyanúja miatt letartóztatott az ügyészség. Ebben az ügyben tegnap kezdte meg az aradi törvényszék a tárgyalást és eddig mintegy harminc tanut hallgattak ki. A beidéztet nagyszámu tanuk kihallgatása előreláthatólag még egy-két napig el fog tartani és így ítélethozatalra csak jövő héten kerül sor.

— Sztrájkolnak a tatabányai munkások. Budapestről jelentik: Tatabányán az ujonnan életbe léptetett munkaidőbeosztás miatt sztrájkba léptek a bányamunkások. A sztrájkoló munkások száma meghaladja a négyezretet.

— Járvány miatt bezárták a temesvári elemi iskolákat. Temesvárról jelentik: A városi tisztiorvos a városi tanáccsal folytatott előzetes tanácskozás után elrendelte a temesvári elemi iskoláknak öt napra való bezárását. Ez az intézkedés az utóbbi napokban előfordult gyakori orr- és gégebetegségek továbbterjedésének meggátlása érdekében vált szükségessé.

* Értésítés. Dr. Blumenfeld Sándorné és Glancz Sziidi Strada Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 42 szám alatt ujonnan berendezett gyermekdivatszalonot nyitottak, ahol elsőrendő munkát a legjutányosabban vállalnak.

* Sport im Bild, a legszebb képes folyóirat. Száma 40 lej. Die Woche, tartalmas, érdekes 25 lej (Uj regény „Atlantis“ február 7-én kezdődött). Rendelje meg Lepagétól Cluj. Könyvjegyzék ingyen.

Kényelmes tartós munkát készít
KOHÁNYI
kárptos
Str. G. Baritru (Malom-u.) 12

Nagy
harisnyavásár
mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	25 lei
Flohr-harisnya minden színben	53 lei
Muszlín harisnya divat színben	69 lei
Cérna-muszlín minden színben	98 lei
Selyemfátyol harisnyák minden színben	125 lei

BLATT
FÖTÉR 13
Díjazottakban és kötöttárakban értsi választás!
A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

KÖZGAZDASÁG

Az Urikány-Zsilvölgyi nacionalizálása

A nacionalizálást a nehéz romániai pénzügyi viszonyok gátolják

(Cluj-Kolozsvár, február 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hirt adtunk már arról, hogy az Urikány-Zsilvölgyi nacionalizálása befejezéshez közeledik. A nacionalizálás végrehajtása céljából az Urikány négyezerötvenezer lej alaptőkével részvénytársaságot alakít és oly módon akarja végrehajtani a nacionalizálást, hogy a bányákért és azok felszereléséért háromszáznyolcvanmillió lej értékű részvényt kap az Urikány, míg a fennmaradó huszmillió lejt felelősségen román érdekcsoport, amely a Banca Romaneascăból, a Berkovitz bankcégből és a nagyszebeni Albinából, — felelősségen pedig a Hitelbank venné át. A bányákért adott apportrészvények felét, tehát százkilencvenmillió lej értékű részvény-paketet szintén a román csoportnak engednék át tizenötmillió svájci frankért. A tervek szerint

a román csoport a részvényeket 1929. január elseje előtt veszi át abban az esetben, ha a lej zürichi árfolyama eléri a nyolcvan centimest. Abban az esetben azonban, ha 1929 január elsején a lej zürichi árfolyama az ötven centimest sem éri el, az átvétel hat évvel eltolódik. A részvények teljes kifizetéséig román érdekeltség pakettjét, az Urikányi zálogként visszatartja.

A nacionalizálásnak ez a terve már hosszú idő óta készen áll, a perfektlátságot azonban a nehéz romániai pénzügyi viszonyok eddig megakadályozták. Fuchs Richárd az Urikányi vezérigazgatója egyébként most ismét Bukarestben tartózkodik, ahol illetékes körökkel a nacionalizálás évek óta húzódo problémájának megoldása ügyében folytat tárgyalásokat.

A semmitőszék jóváhagyta az Arad-Csanádi vasut vagyonának lefoglalását

(Cluj-Kolozsvár, február 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt hírt adott arról az Uj Kelet, hogy a román közlekedésügyi miniszter bizottságot küldött ki Párisba, a jóvátételi bizottság kezében lévő ötvenhétézer Arad-Csanádi Egyesült Vasutak részvény megszerzése végett. Mint ismeretes, ugyanis ezek a részvények német nagybankárok tulajdonából kerültek jóvátételként a Párisban székelő jóvátételi bizottsághoz. Ugyancsak ismeretes, hogy a román közlekedésügyi minisztérium az Arad-

Csanádi Egyesült Vasutak magánvagyonát tekintetében úgy rendelkezett, hogy a vasuti vagyontömegeből semmit sem szabad eladni és azt lefoglaltnak nyilvánítja.

A vasutársaság a minisztériumnak ezt az intézkedését annakidején a bukaresti legfőbb semmitőszéknél megtámadta, de a semmitőszék most olyan döntést hozott, amely szerint helybenhagyta és megerősítette a közlekedésügyi minisztériumnak az Arad-Csanádi vasut magánvagyonára vonatkozó rendeletét.

 # Magyar kereskedők a szövetkezetek ellen. Budapestről jelentik: A magyarországi kereskedők február huszonegyedikére országos nagygyűlést hívtak egybe. A nagygyűlés, amely Budapesten fog lezajlani, a fogyasztási szövetkezetek, hatósági üzemek és alkalmi elárúsítók tultengése ellen irányul. A kereskedők különösen azt tartják sérelmesnek, hogy a szövetkezetek az utóbbi időben nem csupán tagjaikat látják el, hanem nagy állami és közbizalmi támogatással éles versenyt támasztanak a kereskedelemmel.

 # Megalakult az első magyar-angol cukorgyár. Beszámoltunk már arról, hogy azok a tárgyalások, amelyeket magyar pénzügyi körök folytattak le egy Angliában létesítendő magyar cukorgyár ügyében, eredményre vezettek. Most arról értesülünk, hogy a részvénytársaság már meg is alakult Londonban háromszáz ezer angol font alaptőkével és a részvénytársaságban két angol bank is érdekeltséget vállalt. A cukorgyárat egyébként Suffolk-grófságban fogják felépíteni.

 # Az amerikai gyáripár sürgeti az új bevándorlási törvény megváltoztatását. Washingtonból jelentik: A legújabb statisztikai kimutatás szerint az elmúlt évben az amerikai gyáripár helyzete javult. Főleg a vas, acél és vegyi gyárak produkciója emelkedett, míg a ruhagyárak tevékenysége csökkenést mutat. Mérsékelt eredménnyel dolgoztak a bőr és cipőgyárak is. Az amerikai gyáripár egyéb ként az új bevándorlási törvény megváltoztatását sürgeti, mert a legutóbbi három hónap alatt 1813 napszámot bevándorlóval szemben 17,593 napszámot vándorolt ki az Unióból.

 # Az utódállamok aranyparitásai. Az utódállamokban következőképpen alakult az aranyparitás: Romániában egy arany lej értéke 36-77 papirlej. Ausztriában egy aranykorona 14.400 papirkorona. Magyarországon egy aranykorona 14.800 papirkorona. Jugoszláviában egy aranydinár 15-77 papirdinár. Olaszországban egy aranylira 4-70 papirlira. Csehszlovákiában egy aranykorona 6-80 papirkoronának felel meg.

Pazar választék estélyi és frack-íngel, mellények, nyakkendők és zsebkendőkben. Raktáron levő kész fehérneműkből **20% árcsökkentés!**

 # Leépítés előtt a magyar nagyipar. Budapestről jelentik: Megfelelő foglalkoztatások hiányában egyes ipari nagyüzemek munkáselbocsátások előtt állanak. A faiparban igen nagy munkanélküliség van, míg a vas- és gépipar pillanatnyilag kellőképpen van foglalkoztatva.

 # Újabb kényszerregezés. Jomban Juon Vamargai (Krassószerény-megye) kereskedő kényszerregezési eljárást megindítását kérte a törvényszéknél. Aktív 307.650 lej, passzív 811.988 lej. Hitelezőinek 40 százalékot ajánlott fel.

A mai valutapiac

A mai napon is fizetetlen volt a devizapiac. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 367-370, magyar korona 373-378, cseh korona 5-68-5-72, francia frank 10-48-10-52, svájci frank 37-35-37-40, dollár 193-00-193-50, angol font 925-928, olasz lira 8-05-8-10.

Valutapiac február 7-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1050-00, Berlin —, London 929-00, Newyork 194-25, Róma 809-00, Zürich 37-50, Bécs 00-00, Prága 574.

Bukarest. Valuták: Napoleon 725-00, márka 45-00, leva 133, török lira 100, font sterling 915, francia frank 10-70, svájci frank 37-00, olasz lira 315, drachma 320-00, dinár 303-00, dollár 191.50, lengyel márka 35-00, osztrák korona 28-00, magyar korona 26-00, cseh korona 560.

Zürich. Nyitás-Zárás: Berlin 123-50-123-50, Amsterdam 208-75-208-75, Newyork 518³/₈-518¹/₂, London 2472-00-2477-50, Páris 2790-00-2793-00, Milánó 2150-00-2148-00, Prága 1530-00-1530-00, Budapest 71-75-71-75, Belgrád 835-00-835-00, Bukarest 267-50-267-50, Varsó 100-00-100-00, Bécs 73-00-73-00.

Ha művészi kiviteleit, vas- vagy réz- butort, zongorát akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg a **SZÉKELY ÉS RÉTI** ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermeit, asztalok, furniőrök, székletek legolcsóbban itt szerzethetik be

Uri ing és fehérneműeket zephir, raye és selyemujdonságokból **mérték szerint saját anyagból is felelőség mellett készit.**

Most már csak a **„CEYLON”** kávé a legjobb! Tea és Kávébehozatali Ierakat — (Óvár) Strada Matei **2.**

Biztosítsunk az
„ORIENT”
Általános Biztosító R.T.-nél

Főri és más magánbirtokból származó
antiquitások s műtárgyak
Megtékinthető kiállítás naponta d. e.
január 18-tól 9-11 és 3-8-ig.
„ARTA”. Cluj, Str. Avram Iancu
(volt Petőfi-utca) 3. sz. alatti

KÖZPONTI BAR CENTRAL
minden este 10 órakor

GARRET

a reptűs gummiember — és még 15 attrakció.

Lloyd 3246

Ritka alkalom!

Előrehaladott
idény miatt

AU PRINTemps
v. Missir áruházban
Cluj, Unió-u. 11.

szenzációs árak

TEA R. MŰHELYBEN

TEÁSKONNA
tartalomdu.
AZÉRT LEGOLCSÓBB ÉS EGYUTTALAN
LEGFINOMABB TEA HASZNÁLATBAN

Gabriel PAPP Gábor

uridivatüzlet és fehérneműüzem
Cluj, Piața Unirii No 8. — Timisoara Cetate

Tea és Kávébehozatali Ierakat — (Óvár) Strada Matei **2.**

Rózs...
a refo má...
rendeznek...
Számítal...
földre táv...
saiban re...
retet dr...
karmester

Gaál...
sancéba...
színház...
szindaral...
megállap...
kal nem...
elvont i...
lentumo...
hogy a...
szinész...
szintén

A j...
nálja. E...
és franc...
let-zúne...
kal), ke...
dán (bé...
kerül s...
diadalm...
Tü...
hét per...
carst é...
kö foly...
egyha...
sem sz...
vében...
padi h...
s:kel...
nagyvb...
megold...
Aranka...
László...
psit já

Vasár...
Vasár...

Hétfő...
Kedd...

Szerda...
Csütö...

Pente...
Szom...

Szom...

Szer...
vona...
Pait...

Viol...
kivü...
Rou...

Buff...
a co...
sebt...

felv...

te'n...
erő...
Pan...

egy...
Híp...

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Róza Illy és Szabó Zoltán folyó hó 19-én a refo mátus teológia dísztermében hangversenyt rendeznek. Mindketten régi, kedvenc ismerősünk. Számtalanszor gyönyörködtettek művészetükkel. Külföldre távozásuk előtt még Erdély nagyobb városaiban rendeznek hangversenyeket. A zongorakíséretet dr. Bródy Miklós a Magyar Színház kiváló karmestere látja el.

Gaálbemutató a budapesti Renaissance-csarnokban. Tegnap mutatta be a Renaissance-színház ifjabb Gaál Mózes „Az Idegen” című színdarabját. A budapesti sajtó egyhangúlag megállapítja, hogy a szerző a színpadi fogásokkal nem ismerős, mert a darab a színpadon is elvont irodalomra törekszik, bár írója nagy talentumot árul el. A kritika hibáztatja azt is, hogy a színház a darab hősnőjét teljesen kezdő színésznőre bízta, mely a sikertelenségnek szintén egyik okozója.

A színházi iroda közleményei

A jövő hét műsorát a „Fügefalevél” dominálja. Ez a vegtelenül mulató, szórakozó, pikáns és franciásan pikáns ujope esti vasútnap este (bérletzúnetten) hétfőn (bérletben, rendes helyárakkal), kedden (bérletben, rendes helyárakkal), szombaton (bérletzúnetben) szombaton (bérletzúnetben) kerül színpadra, mindannyiszor a bemutató előadás diadalmas szereplésével.

Tükörfolyosó. Bernstein premier lez a jövő hét pénteki estéjén a Magyar Színházban. A Bacarat és Tolvsj szerzőjének legújabb művét, a Tükörfolyosót fogják színészeink bemutatni. A kritika egyhangú megállapítása szerint a kiváló író színpadi hatásokkal olyan magasra emelte meg a művét, mint ebben a művészetben még senki sem emelte meg. Színészeink legnagyobb ambícióval készülnek hétfőn, a héz feladatok megoldására. Baróti Erzsébet, K. Tóth Erzsébet, Laczkó Aranka, Cselle Lajos, Kemény László, Mihályffy László fogja nálunk a Tükörfolyosó vezető szerepét játszani.

Magyar Színház heti műsora

- Vasárnap d. u. fél 4-kor: János Vitéz (117-edszer, mérsékelt helyárakkal, sorozat 57)
- Vasárnap este 8-kor: Fügefalevél (Operettejüdság 2-odszor, bérletzúnetben, premierhelyárakkal, sorozat 58)
- Hétfő: Fügefalevél (3-adszor, napi bérlet 69 szám, A, sorozat 59)
- Kedd: Fügefalevél (4-edszer, rendes helyárakkal, napi-bérlet 70 szám B, sorozat 60)
- Szerda: Fügefalevél (Operettejüdság, 5-odszor, bérletzúnetben, rendes helyárakkal, sorozat 61)
- Csütörtök: Nótis kapitány (15-odszor, Horváth Mici vendégjátékával, premiere helyárakkal, napi bérlet 71 szám A, sorozatszám 62)
- Péntek: A Tükörfolyosó (Üjdság, először, premiere-bérlet 29 szám, premiere-helyárakkal, sorozat 63)
- Szombat d. u. fél 4-kor: A cigány (Ifjúsági előadás, mérsékelt helyárakkal, szennygyörgyi István főlépésével, előadó Rácz József, sorozat 64)
- Szombat este fél 8-kor: A tükörfolyosó (2-odszor, napi bérlet 72 szám B, rendes helyárakkal, sorozatszám 65)

MOZGÓK MŰSORA

- Select-mozgó.** Vasárnap, febr. 8. Premier. *Szereltem a hóban.* Nevettető burleszk 5 nagy felvonásban. Főszerepben az ismétlő dán komikusok: Patt és Pattachon.
- Hétfő, február 9. Premier. Francia Alakítás! *Violettera.* Hatszemes dráma, 9 felvonásban, rendkívüli pszichológiai (patológiával). Rendezte Henry Roussell. Főszerepben Raquel Meller.
- Uránia-mozgó.** Vasárnap, febr. 8. Premier. *Buffalo Bill.* II. rész, 12 felvonás. Szenzációs dráma: a cow-boyok életéből. Főszerepben amerikai legerősebb cow boy: Art Acord.
- Hétfő, február 9. *Buffalo Bill.* III. rész, 8 felvonás.
- Apollo-mozgó.** Vasárnap, február 8. Csak te nőtteknek! *A prostituált leánya.* Szenzációs erotikus dráma 8 felvonásban. Főszerepben Mia Pankan.
- Hétfő, február 9. *Néma ház.* Szenzációs bűnügyi kalanddráma 6 felvonásban. Főszerepben Hip Hop.

Ujból kapható — Szabó Imre:

Piros Zuhony
Ára 25 lej és portó

Szállítja az Uj Kelet könyvosztálya

NYILTTÉR

E rovatban közölték a szerkesztőség semmi nemű felelősséget nem vállal

Alulírott Sándor Mór és Tsa tg.-muresi bejegyzett cég, átvevők Lasczet M. Fizi bejegyzett cég üzletét. Felvívjuk az összes hitelezőket, hogy az e céggel szemben fennálló követeléseiket dr. Popescu Adrian ügyvédnél Tg.-Mures, Piata Unirii 8. szám alatt legkésőbb nyolc napon belül, részletes számlakivonattal kíséretében bejelenteni sziveskedjenek. Ellenkező esetben a követeléseket nem vesszük tekintetbe.

Tg.-Mures, 1925. február 4.

8520

Sándor Mór és Tsa

Ujjé!

De nagyszerű!

Megnyitjuk a Cementleman

Lloyd 3347

Megérkezett a stettini

hering!

1924-es fogású, egészen új áru, egész tonna 500/600, féltonna 300 darabos, a mennyiséget garantáljuk. Ugyiszintén gyönyörű paternoit és paleszinait elsőrendű narancs és siraensa citrom. **KATZ & BERNAT** céghez Cluj. Tel. 397. Míg a készlet tart, a legolcsóbbáron kapható

שפת עמנו

M. Ráth: „Sfath Amen u”

A héber nyelv tankönyve iskolai és magánhasználatra, kulccsal és szójegyzékkel. A legjobb gyakorlati módszer a héber nyelvek szövegben és írásban való elsajátítására. — A 400 oldalas könyvnek ára kötve **1 lej 80 + 6 lej portó.**

Megrendelhető a

„SAFRUTH”

könyvkereskedésnél, Cluj, Strada Sf. O. Jost [Szép u.] 2. — Ifjúsági egyesületek iskolák és könyvkereskedések a kedvezménybeosztásnak (Kérje a most megjelent katalógust)

GALVANI

A LEGJOBB ELEM

Raktárra érkeztek
FAVASSZI
divattudományok nagy választékban a

GYÖTYA

szőnyeg

nk az
NT
ítő R.-T.-nál

okból származó
műtárgyak
naponta d. e.
9-11 és 3-8
Avram Iancu
4) 3. sz. alatt

CENTRAL
brakor

ET
még 15 attrakció!

ak

us,
GYUTTALA
NÁLATBAN

ábor
zem
isoara Cetata
lera-
Matei 2

SPORT

A mai szezonnyitó futballprogram

Az enyhe időjárás következtében nemcsak a pályák vannak jókarban, hanem a játékosok is kedvet kaptak a játékra. Ma délután már mindkét sporttelepen nyilvános mérkőzés lesz. A CFR pályáján a Haggibbor a CFR-rel, a városi sporttelepen pedig a Victoria az Univerzitateával játszik barátságos mérkőzést. Itt említjük meg, hogy mindkét pályán a mérkőzések pontosan 3 órakor kezdődnek és nem 4 órakor, amint azt tegnap írtuk. Temesvárt is megkezdődött a szezon. Vasárnap a TAC a TMTE-vel, a Kinizsi pedig a Kadimával játszik barátságos mérkőzést.

Kisorsolták a szövetségi díjmérközéseket. A kolozsvári labdarúgószakszövetség komolyan hozzálátott a munkához és egymásután ejti meg a sorsolásokat a tavaszi szezonra. Kedden a szövetségi díjmérközéseket sorsolták ki a következőképpen:

I. vasárnap a városi pálya: KMTE II—KAC II, CFR II—Hagg. II, CFR pálya: KKASE II—Acad. II, Husos II—Vict. I.

II. vasárnap a városi pálya: KMTE II—CFR II, Acad. II—Univ. II, CFR pálya: KAC II—Vict. II, Husos II—KKASE II.

III. vasárnap a városi pálya: Acad. II—Husos II, KKASE II—Univ. II, CFR pálya: KMTE II—Hagg. II, KAC II—CFR II.

IV. vasárnap a városi pálya: Acad. II—Vict. II, KMTE II—KKASE II, CFR pálya: Husos II—CFR II, Hagg. II—Univ. II.

V. vasárnap a városi pálya: Univ. II—Vict. II, KKASE II—KAC II, CFR pálya: KMTE II—Acad. II, Husos II—Hagg. II.

VI. vasárnap a városi pálya: KKASE II—CFR II, Univ. II—KAC II, CFR pálya: Vict. II—KMTE II, Acad. II—Hagg. II.

VII. vasárnap a városi pálya: Univ. II—KMTE II, Husos II—KAC II, CFR pálya: KKASE II—Hagg. II, Vict. II—CFR II.

VIII. vasárnap a városi pálya: KMTE II—Husos II, Vict. II—Hagg. II, CFR pálya: Univ. II—CFR II, Acad. II—KAC II.

IX. vasárnap a városi pálya: KKASE II—Vict. II, Univ. II—Husos II, CFR pálya: Acad. II—CFR II, Hagg. II—KAC II.

Marosvásárhelyt ma délelőtt országos korcsolyaversenyt rendez a szövetség. A marosvásárhelyi sportszövetség ma délelőtt országos korcsolyaversenyt rendez, hacsak az idő meg nem akadályozza a verseny megtartását. A verseny elé óriási érdeklődéssel tekintenek, mert biztosra veszik, hogy a fiatal Gárdos, aki a kolozsvári versenyen olyan nagyszerűen szerepelt, meglepetéseket fog szerezni. A versenyen Kolozsvárról a két Marczinkievicz fivér, Pakó és dr. Hirsch Elemér vesznek részt.

Marczinkievicz Zoltán rekordjavítási kísérletet kért a téli szakosztálytól. Marczinkievicz Zoltán (KAC) a gyorskorcsolyázás bajnoka rekordjavítási kísérlet kifizetését kérte az 5000 és 10.000 méteres távokon a Comitetul Regional téli szakosztályától azon a címen, hogy jelenleg nagyon jó formában érzi magát és előreláthatólag az idén több verseny nem lesz, amelyen rekordot javíthatna. A szövetség valószínűleg a jövő hét valamelyik napjára tűzi ki a kísérletet.

Elkészítették az országos bírótisztület szabályzatát. A kolozsvári bíróbizottság legutóbbi ülésén tárgyalta le az országos bírótisztület alapszabálytervezetét, melyet Vatianu Sabin dr., Nagy Lajos és Ciurel Ilie készítettek el. A tervezetet a bíróbizottság kiküldöttje, a Comitul Central február 12-i rendkívüli ülésén adja be jóváhagyás végett. Valószínű, hogy a Com. Central az alapszabályokat minden változtatás nélkül jóváhagyja.

A KAC bálja. A Kolozsvári Atlétikai Club 21-én rendezi meg szokásos évi jelmezbálját. A bál szigorúan zártkörű és a Palace-kávéház összes helyiségeiben kerül megrendezésre. Azok, akik tévedésből nem kapnának meghívót, ebbeli igényükkel forduljanak Mátray Géza (Főter Helvetia biztosító-intézet) elnökhöz.

Írdessen az Uj Keletben!

APRÓHIRDETÉSEK

Egyzseri közlésnél egy szó 3—, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej, álláskeresőknek 30% kedvezmény. **Apróhirdetések díja előre fizetendő.**

Kézimunkák és perzsa-szőnyeg eadó Kleinnál, Malom-utca 7., emelet.

23 éves zsidó árva leánykát örökbefogadnék. Cim a kiadóban. 8551

Hölgyek figyelmébe!
Mindenemul modern hajmunkák, tambourir, riasztók, kizárólag előrendű anyag s készítmény, L'Oreal-Henné minden színben készíthető. Megrendelést vitelre is eszközölök. Vágott haját kicsinyben is nagyban veszek. — **Missa Gyula Cluj, Str. Memorandului 10**

3-4 középiskolát végzett fiatal tanúknak felvétetik a Grünwald fema üzemban P. M. Viteazul 13. 8493

Magyarország egyik legjobb gépjármű könyv- és papírkereskedés dusan felszerelt raktárral, nagyobb nyomdával, hetenként kétszer megjelenő lappal, betegség miatt eladó. Megkereséseket „Biztos jövő” jellegű lapunk kiadóhivatala továbbítja.

Érték mindenütt a felülmúlhatatlan **Pierre önéletrajzi kést** Valóságos gyönyörűség. Svéd acélszettek keverve. **Darabja 8 lej.** Központ: Bukaresti Str. Doici I. Rudolf Mosse No 104

CLUJ, STR. AVRAM JANCU (volt Petőfi-u.) 8
Telefon: 4-82.
Gyárt: evőeszközöket, szervizeket, dísz tárgyakat stb. Csak viszonteladóknek! Ezüstöt (törmelleket is) a legmagasabb napiáron vesz. Ugyancsak tanulóanyagok felvételnek.

Keresek a textil detail szakmában jártas fiatal segédet azonnali belépésre. Ajánlatokat fizetési igények megjelölésével Weisz Adolf nagykereskedés — Alba-Iulia — címzendők. 8539

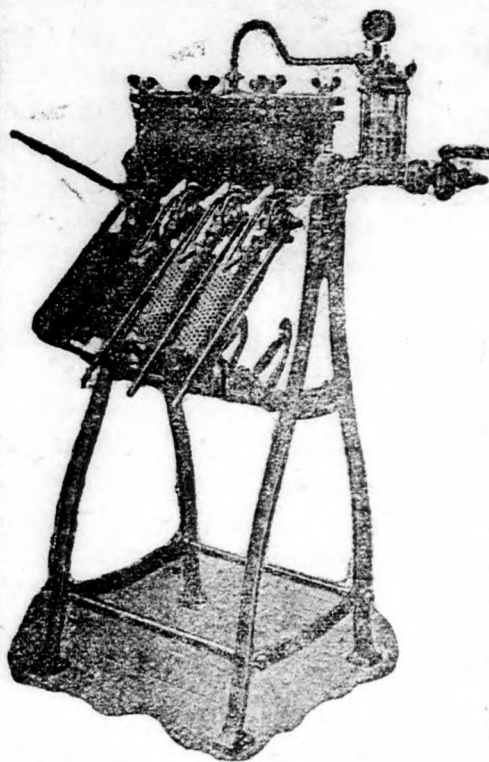
HUNWALD
Uj, Str. Vlahuja (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147.

Üvegcsiszolóda és tükör- gyár. Műhely- és raktár- és üvegezési vállalat. Hibás tükörök újrafoncsorozása. 1007

Üzlethelyiség Cluj fő- utcájában, szép sarokszület, olcsó bérrrel, lelépésért átadó. „Bármely szakmának” jelegre. Ajánlatokat Rudolf Mosse hirdető vállalat Str. Regina Maria 37 továbbítja. 8540

Olcsó izleles kóser házi koszt kapható Széchenyi- tér 7., földszint jobb I. ajtó. 8538

Sörlefejtő készülék

4 és 6 csapos,

valamint ezek alkotórészei állandóan kaphatók a

Banca Industrială și Comerciăla-năi

CLUJ, Strada Gen. Neculcea

No 2 Hener-palota

Kérjen árjegyzéket

Mindenki a Kiszling-csilárokát bámulja.

Kiszling Rudolf és Fia Román csilár- és bronz-árugyára Timisoara.

Állandóan drágul a könyv, de az Uj Kelet könyvsztályánál még a régi árákon

kaphatók az alábbi zsidó tárgy művek:

Agnon: És a meggyőződés kiegyenesedik	45
Dr. Bai: Zengő Hárfa	25
Gorelik: Cion és a gélu-z	18
Gorion: József és testvérei	25
Grotto: Zsidó reneszánsz	25
Kabbalisták és csodatevők	30
Kacér: Gólem	15
Nordau: Mesék	22
Schelem Alejchem: Leégett nemesek	85
Sokolow: Uj zsidó	15
Giszkalay: Tamar	80
Uj profécia könyve	75
A titok	15
Gús Chalav látomásai	80
M. A. Goldschmidt: Egy zsidósors	140
Szabó I.: Szent Eliz	50
Marton: A zsidó nemzet Erdélyben	15
Paüeth: Utazásom a Szentföldön	8

200 lejen felüli vételnél 10% engedmény.

Mindenütt kaphatók

Rador

Ursus Extra világos és Hercules dupla maláta barna
kolozsvár
sörkülönlegességek

Ursus - Czelli sörfőzde Kolozsvár

DÉRI LAJOS szücsmester

Str. Memorandului (v. Unió-u.) 3. Telefon 12-12

Dusan felszerelt raktárában az idő előrehaladottsága miatt **mélyen leszállított árák!**

Lloyd 2939

Szerkesztőség hivatal és ny Cluj-Kolozsvár, S. L. Pop. (Brassay-utca) Telefon: Szerk és kiadóhivatal Zs. N. Sz. — A kéziratok kiz szerkesztőséghez nem kerülnek. Kéziratok visszaküldésére nem vállalunk felelősséget.

1925 február

A me

A lassankint fiktusnak válni nem csupán a számára nagyoban a többség igen széles jököztársaság elés demarkáción törvényhozást ként kezdetlénben van egy Muszafa Kez tanácskozásai volt olyan fo volna páholy és köztársaság Ghazi tudval és így jelzi a hadvezér jó élére.

Ma már azért katonai is. Több ne jainak vezér de azért az politikusok milyen katonai támogatón. A görög páholya nem sokat a politikai sebb, mint pasa szaván zetgyülés ta

A patri veszedelmes lentébe ke melyek köz politikai b arra lehet könnyen v annál inkább oldás lehet De az a m ciája kezel ban elárult hatalmak veszélyes kezmenyek mizmusána donban va a patriark ták azt, m kább mily chológiai egyaránt. het, ha n és ez a há Angorában

A háb országban európai h kel tovább mak fron görög és posszaga kéjét: m gazdaság mit jelen nem is i fiktusok ugyan v Sokk kor kike és ezt a lasztottá és lehet gosabban fiktus e